

Jakten på ett nytt hem

Den 23 februari 2022 går Misha Kazimko, 17, och hans familj och lägger sig för kvällen. Hoten från den ryska regeringen är större än någonsin, men i övrigt är det som vilken kväll som helst. Några timmar senare, morgonen därpå, vaknar Misha och familjen i panik. Flyglarm ekar genom staden och dånandet av explosioner och skottlossningar sprider sig som en löpeld genom Kiev. Det är dags nu. Dags att hitta ett nytt hem. De anländer så småningom till Lidingö, där de nu bor i en källarvåning.

Familjen som anlönt från Kiev. I bakgrunden syns Värtahamnen. Foto: Luliia Azizi

Efter en lång resa genom sitt hemland kommer familjen till Moldavien och sedan vidare till Rumäniens huvudstad Bukarest. Väl där väljer de att lämna sin bil för alltid. Köerna från Moldavien till Rumänien sträcker sig över horisonten längre än vad ögat kan se. De tar därefter ett flyg till Sverige, där de träffar Luliia Azizi, en före detta granne från Kiev, som bor på Lidingö sedan en längre tid tillbaka.

- Hemma i Kiev vaknade vi upp i panik till flyglarm, det är svårt att beskriva alla känslor som uppkom vid det tillfället, säger Misha.

Nu är familjen bosatt i källarvåningen till ett hus på Lidingö. Rummen är fyllda av rustika, gamla möbler gjorda i trä. En kvinna vid namn Maryna Yatlo, 33, kokar kaffe i det pentry-liknande köket i hörnet till "vardagsrummet". Hon är tidigare marketing manager men har på senaste tiden övergått till att vara florist. Till sin hjälp har hon tre personer, som alla pekar, hänvisar och viskar på ukrainska hur kaffet ska göras. En kastrull med hemmagjord soppa står och ryker på spisen. Hon frågar mig om jag vill ha en kopp av kaffet, varpå jag nickar och tackar ja. Maryna inser att bryggkaffet tagit slut. Hon rotar hetsigt i kökslådorna och lyckas gräva fram en påse av Gevalias snabbkaffe. Doften av kaffet som bryggs och den rykande maten fyller den varma källarvåningen. Familjen som består av tio personer har inte bott där längre än tre dagar. Maryna sätter sig ned bredvid mig när kaffet kokat klart. Hon tar upp sin mobil ur fickan och visar en bild på hennes man.

- Alla män lever än så länge och vi har kontakt med dem varje dag, säger hon.

De enda männen, eller rättare sagt pojkarna, som befinner sig i huset är Misha och hans kusin Artem Kozlov, 17. Papporna är kvar i Kiev och krigar, liksom många andra, för sitt hemland. En grupp på tre barn kommer ut genom en dörr. Ett av barnen säger "Hello" och pekar stolt på sin Svampbob-tröja. I rummet, längst ned i den korridor som barnen kom ut från, syns åtminstone en våningssäng, där det minsta barnet ligger och sover.

Artem Kozlov och kusinen Misha Kazimko är glada över att de fått ett nytt hem. Foto: Eric Liljestrand

Artem har haft en krånglig resa till Sverige. I stället för att flyga från Bukarest, som hans kusiner gjorde, åkte han med flera olika tåg och bussar för att ta sig hit. Resan tog fyra dygn. Men nu är han här och överlycklig över att få träffa sina kusiner igen.

Ytterdörren öppnas med ett ryck i farstun. In kliver Marie Ullenius. Hon äger huset och lånar för tillfället ut källarvåningen till familjen medan hon bor på övervåningen med sin man. För henne har det alltid varit uppenbart att hjälpa andra människor. Det är inte första gången Marie huserar åt flyktingar. Lidingö stad har sedan den 11 mars varit redo att ta emot flyktingar från Ukraina. I Käppala, på södra ön, är ett evakueringsboende upprättat som rymmer 60 flyktingar. Röda Korset är en av de organisationer som jobbar med tillfälliga boendebjudanden från privatpersoner på ön, men Misha och hans familj fick kontakt med Marie via en annons som Luliia lagt ut på Lidingös anslagstavla på Facebook.

- Ni ska ha fått en tv också, var är den? utbrister Marie.

Misha pekar med hela armen på en toshiba-tv som står på golvet lutande mot väggen. Samtidigt som Marie pratar står en kvinna och skivar ost på diskbänken, hon är mamma till Misha och heter Olha Kazimko. Hon är filmklippare till yrket och letar jobb för tillfället. Hon lägger båda händerna på knivbladet och trycker med hela sin vikt för att kniven ska skära igenom blocket av ost. Det vankas mackor. Det knackar på dörren och Luliia kliver in. Marie hälsar och bjuder henne till bordet. De sätter sig ned vid köksbordet och diskuterar boendesituationen för familjen. Marie smeker det nakna träbordet.

– Vill ni ha en duk till bordet? säger Marie.

Luliia bor inte här men svarar åt familjen och säger ja. Hon nämner att många av barnen i huset fyller år snart och en duk kan vara bra att ha när det nalkas barnkalas. En tredje gång öppnas ytterdörren, den här gången utan att någon knackar först. Det är Maries man, och med sig har han ytterligare en tv, fast i mindre storlek, till de yngre barnen. Han och Marie bor på övervåningen i huset.

Misha och hans familj är inte de enda flyktingar som bor på ön utanför kommunens evakueringsboende. Antalet är svårt att säga, men det är mer än 50, vilket är den enda statistik som Lidingö stad presenterar för de ankommande Ukrainaflyktingarna. Näst intill varje dag publiceras annonser på anslagstavlan om ukrainska flyktingar som söker permanent boende.

Maries man går mot pentryt och lastar upp en plastpåse på bänken. Den innehåller diverse köksmaterial. Han nämner att familjen är i stort behov av mer köksvaror, samtidigt som han plockar fram en stekpanna, lika stor som en platt tennisboll.

– Den här är ju alldeles för liten, utbrister han.

Maryna delar inte oron med honom. Hon ler bara och tar emot. Marie ställer sig upp och går fram till tv:n. Bakom den är en chromecast inkopplad. Den har hon givit familjen så att de ska kunna använda tv:n för diverse streamingtjänster eller Youtube, eftersom familjen inte har något tv-abonnemang. Misha verkar intresserad. Han springer till det rum som alla barn kom ut ifrån och hämtar sin telefon. De kopplar in tv:n och Misha försöker ladda ned appen som styr all streaming från mobilen. Han suckar när han sedan inser, efter en snabb google-

sökning att appen inte finns tillgänglig för hans ukrainska telefon. Det blir ingen tv i dag. Längst ned i korridoren, inne på toan, är det någon som snyftar.

Familjen har inte varit i Sverige länge. Luliia har hjälpt alla att ansöka om uppehållstillstånd hos Migrationsverket. Att åka till kontoret i stan är alldeles för krångligt för en familj om 10 personer, påpekar hon. Enligt Socialstyrelsen och Migrationsverket får ukrainska flyktingar nämligen bara vistas i Sverige i maximalt 90 dagar utan tillstånd eller asyl. EU har efter Rysslands invasion aktiverat massflyktsdirektivet, vilket ger alla ukrainare möjlighet att söka tidsbegränsat uppehållstillstånd. Trots alla motgångar är familjen vid gott humör, och drömmer om ett stabilare boende, oavsett om det är på Lidingö eller hemma i Ukraina när kriget tagit slut.

Ordet familjen, som nämns ofta av mig, är ett gemensamt ord för alla personer som bor tillsammans i huset på Lidingö. Familjen är en sammanställning av Yatlo, Kazimko och Kozlov. De känner alla varandra sen tidigare. För tillfället är Misha och hans familj inte ens en bråkdel av de flyktingar som flyr Ukraina. Ungefär fyra miljoner ukrainare lever i samma situation.

